GERT VAN KLINKEN

De Dokter en de Sjeik

De rol van Johan Pilon en Abdallah Khayr bij de stichting van de Moshav Nes Ammim in Galilea, 1959-1962

In *DNK* nr. 75 (december 2011) is het een en ander geschreven over de oprichting van de christelijke moshav Nes Ammim in Galilea. Drijvende krachten achter dit door de Fransman Claude Muller-Duvernoy bedachte project waren de Nederlandse zendingsarts Johan Pilon en diens Zwitserse collega Hans Bernath in Nazareth. Het plan kreeg kans van slagen doordat de druzische sjeik Abdallah Khayr bereid bleek de op zijn naam staande 'village lands' van het dorp Abu Sinan te verkopen. De onderhandelingen hierover werden aan de zijde van Nes Ammim gevoerd door Johan Pilon. Hij was gereformeerd, opgegroeid in Indonesië, waar zijn moeder was gestorven in een Jappenkamp. Als student medicijnen had Pilon in 1942 en 1943 de deportatie van de joden uit Amsterdam aanschouwd. Toen hij als arts in Tiberias de staat Israël leerde kennen raakte hij betrokken bij Duvernoy's plan voor een niet-missionaire christelijke landbouwnederzetting, die bij zou dragen aan de opbouw van de joodse staat en daardoor aan de verbetering van joods-christelijke betrekkingen. Doordat het Joods Nationaal fonds niet bereid bleek om voor dit doel land ter beschikking te stellen, leek het project al in een vroeg stadium te mislukken, tot Khayr op het toneel verscheen. Pilon had geen enkele kennis van de druzen of van hun achtergrond. Voor hem ging het om een zuiver zakelijke transactie. Na het trauma van de Tweede Wereldoorlog was Nes Ammim gericht op de joden, niet op de druzen. De druzische achtergrond van dit stuk land heeft in de historiografie van Nes Ammim tot dusverre weinig aandacht getrokken. Dit artikel is een eerste poging om in die leemte te voorzien.

Een druzisch dorp

Sjeik 'Abd Allāh (Abdullah of Abdallah) Salman Saleh Khayr (1906-1977) woonde in Abu Sinan: 117 huizen in 1932, met daarin 311 druzen en 274 christenen.[1] Het dorp lag in de heuvels van West-Galilea, met uitzicht op de kustvlakte ten noorden

[1] E. Mills (ed.), *Census of Palestine, 1931. Population of villages, towns and administrative areas. Government of Palestine*, Jerusalem 1932, 99.